

Hol vannak a birkák?

A virágzó mezőgazdaság című tragikomédia harmadik fölvonását éljük, de nem tudjuk, vége lesz-e ezzel. Tapsra mindenestre senki ne készítse tenyerét, nem színpadi előadásról van szó, bőrünk-re megy a játék. Az elbukó főhős is mi vagyunk, és a kocsmai kődobólegény is.

Az elsőben, ahogy a drámai szabályok előírják, a szereplők fölvo-nultatása történt. Nekilendültek az agitátorok, akár az úthenger, és laposra döngölték háború utáni zsendüléseinket. Ahogy a nagy szovjet példa diktálta, kolhoz lett itt is. Aki értett a gazdálkodás-hoz, kártévo kulákként összefogdosták, és kitelepítették, hajdani suszterlegényekre bízta mindennapi kenyerünket. Nagyobbra nőtt a virágzó gaz, mint a kukorica. És visszajött a jegyrendszer, ne felejtjük el!

Kis közjáték, Nagy Imréék ideje alatt szétfröccsenek a téesz-csék, de az első nekifutás tizedik évfordulóját már az újrászerve-zéssel ünnepelték. Az ankétpofon ugyan az első fölvonásban el-csattant már, de nevet talán csak itt kapott. Közben bőlcsebbek lettek nagyjaink, már beszállhattak a kulákok közül is azok, akik megtanultak bokázni. Németh Lászlót csészába ültette az egykori Szilasbalhás – Mezőszilas – téeszelnőke, és határnézőbe vitte. Ka-merába mondta a nagy író, hogy az idegen példa is magyar győke-reket tudott eresztetni. A világszínvonalat kezdtük emlegetni. A gátlástalan optimisták parancsba adták, hogy az ezredfordulóra meg kell duplázunk a termelési eredményeket.

Innen zuhantunk legnagyobbat. Azt se tudjuk eladni, ami meg-terem. Nyögvenyelősen indult a visszamagánosítás, szívesebben támogatta az állam a lerongyolódott szövethazatokat - nehogy a mi kutyánk kölkei koldusbotra jussanak.

Sajnos visszazökkentünk a virágzó mezőgazdaság korába. Slá-gerújságíró most se akarok lenni, a parlafüvet nem azért hozom elő, mert mindenki erről beszél. Szatymazon is, Zsombón is rusz-kiparénak nevezik, de csak azért, mert az oroszjárás idején kezdett terjedni, noha valójában nyugatról érkezett, akár a kolerádóbojár. Nemzetboldogító elméletek születtek a gubanc megoldására. A birka megeszi a parlafüvet, tehát birkákat kell legeltetnünk rajta. Semmi ára sincsen a gyapjúnak, a birkatej is púp a hátunkon, re-ményünk sincsen rá, hogy a hatalmas parlagerületek gazait fal-kák gondozzák. Bográcsba lépő birkáink maradtak csak.

Refrénként ismétlik a slágerek, itt a törvény, majd lesz rend. Nem akarok károgni, de kődisnyugdíjam teljes évi összegét fölte-szem egyetlen forint ellenében, nem megy ez olyan könnyen. Tüsszög még, aki érzékeny rá.

H. D.

Stop a fokhagymás bors árusításának

A fővárosi fogyasztóvédelmi fel-ügyelőség a Captain's fokhagy-más bors fűszerkeverék forgal-mazását azonnali végrehajtás mellett ideiglenesen megtiltotta.

A szakemberek azért tiltották meg a Görögországból származó fokhagymás bors fűszerkeverék árusítását ideiglenesen, mert a laboratóriumi vizsgálatok sze-rint a termék egészségre ártal-mas tiltott színezéket tartalmaz.

A Captain's fokhagymás bors fűszerkeveréket Athénban gyár-tják, Magyarországra a budapesti székhelyű Anemos Hungária Kft. importálja és forgalmazza.

Tekintettel arra, hogy a termék biztonságos fogyasztásához ala-

pos kétség fér, az eljárást indító Budapest Főváros Közigazgatási Hivatalának fogyasztóvédelmi felügyelősége határozatban til-totta meg ideiglenesen a termék forgalomba hozatalát. A már megvásárolt termékeket a vevők a vásárlás helyére visszavihetik. A múlt hét csütörtökön a fo-gyasztóvédők a Captain's fűszer-keverék hamburgerhez termék magyarországi forgalmazását til-tották be ideiglenesen.

Az ügyel kapcsolatban Siklósi Máté, az FVF helyettes szóvivője elmondta: a szóban forgó fűszer-keverék egy átfogó, fűszerekre vonatkozó vizsgálat részeként akadt fenn az ellenőrzés rostá-ján.

A „küli” szegedi szó, nem indián Kotányi, a paprikamolnár

Megelevenedik a múlt a paprikamúzeumban

Fotó: Karnok Csaba

Régen is volt Szegeden papri-ka hamisítás – nem legújabb ko-ri találmány tehát. Az egykori szegedi paprikamolnáro- akik még vízimalommal őröltek a Ti-szán – legalábbis hajlamosak voltak a szegedibe spanyol pap-rikát keverni. De azért azt sem mondhatni, hogy a paprika tör-ténete a paprikahamisítások története. Mutatja ezt az óriási forgalmat bonyolító, szegedi paprikamúzeum.

Itt az idegenforgalmi szezon, egy-re több, messze földről ide látoga-tó keresi föl a szegedi paprikamu-zéumot. Pontos neve: Pick Szalá-mi és Szegedi Paprika Múzeum. Pontos helye pedig: Felső Tisza part 10., a Pick-kiállítás fölötti szint. Ezt azért tartjuk fontosnak ideiktatni, mert létezhetnek szeg-ediek, akik soha meg nem for-dultak a paprikamúzeumban – tán azt sem tudják, hol-merre van. Holott egyedülállóan érde-kes; talán már Amerika öslakói is használtak olyan, rendkívül ar-chaikusnak tűnő paprikaőrölő fa-mozsarat – azaz külüt; szegedi ez a tájszó, nem indián –, mint ami a paprikamúzeumban látható, életnagyságú, az őrölberendezést működtető emberfigura társasá-gában. Persze az is lehet, hogy nem használtak – mindenestre maga a testet öltött, egyetemes emberi múlt néz szembe az em-berrel, mikor szemügyre veszi a mozsarat.

A Végh Gyula igazgató vezette

MOZSÁR

A múzeum központi figurája a famozsár. Nyilván csak családi fogyasztásra elegendő paprika őrlésére volt alkalmas a famozsár – a nagyobb mennyi-ségeket paprikamalmokban darálták –, s működése a következő: egyik vé-gére lábbal, mint egy pedálra, ránehezedik a működtető, a mozsár súlyos eleje, az őröl rész fölemelkedik, ezután a működtető a másik lábára helyezi a testsúlyt, és az őröl rész lezuhan. Egyenesen a mozsáredénybe, melybe furkózóládában előzőleg darabokra tört, még előbb pedig sok-sok páruha-zos, vízszintes madzagra fűzve kiszáritott paprika került. Ami a zsinórra jutott, az már csupán „paprikabőr” volt, szárától-kocsányától (köznyelv-ben: csuma), erezetétől megfosztva.

intézmény rengeteget tesz a sze-gedi paprika hírének visszaállítá-sáért. Mostanában, tanév végéig tájt elsősorban iskolai csoportok ér-keznek, de már megkezdődött a külföldiek zárandoklata is.

Kotányi János paprikamalma – áll egy régies régi felvétel alatt a szöveg a falon. Igen, Kotányi Já-nos – vezetőkéneve a mai, világhí-rű fűszerkeverékekről ismerősen csöng – egykori, szegedi paprika-molnár volt. Rájött: ha Bécsben épít paprikamalmot, és ott, hely-ben őrli a szegedi paprikát, jelen-tősen fokozhatja a frissen őrölt paprika íránt fogékony piaci ke-resletet. Így hódította meg a Ko-tányi név a világot. Különben a régi szegedi paprikamolnáro- nem mentek a szomszédba egy kis turpisságért forgalomnövelé-si okokból: amikor még csak csí-pős paprika létezett, s a csípős-égmentes kézi munkával kellett előállítani, minden egyes

paprika érének kivágásával – mely rendkívül szaporítatlan és kiemelten fárasztó munka volt –, nos, akkor kevésbé csípős spa-nyol paprikát kevertek a szegedi közé. A paprikahamisítás tehát nem legújabb kori találmány – halljuk az igazgatótól. Hozzáte-szi: később aztán, mutáció ered-ményeképpen, megjelent az úgy-nevezett csípmentes paprika, s onnantól nem kellett spanyollal higitani az eredeti szegedit.

– A paprika szereti az árnyé-kot, a kapáló ember árnyékát – idézi a népi szellemességet a múzeumigazgató. Ezt csak az tudja igazán értékelni, aki tud-jja: a paprika a napot szereti, te-hát sokszor kell hőségből kap-pálni. Az őrlésről már volt szó, erről csak annyit, hogy volt idő, mikor huszonkét paprikama-lom őrölt egyszerre a Tiszán, kettősszáz kópárral, ugyanakkor Kalocsán, a Dunán csak tizen-

nyolc malom őrölt, száznolc kópárral. S máris a csomagolás-nál tartunk. Paprikás fémdo-boz, fölírata: „Pick Márk, Sze-ged, alapítottatott 1869. A legfi-nomabb édesnemes paprika”.

– Pick Márk, bár a szalámi-gyártásról vált híressé, hamarabb lett paprikamolom-tulajdonos, mint ahogyan szalámit kezdett gyártani – hívja föl a figyelmet Végh Gyula. De voltak más nagy paprikások is Szegeden. Föllel-he-tő a Szántó Ármin-féle paprikás-doboz fölírata is; hogy külföldre is elkerült a termék, bizonyítja a német szöveg, illetve az „Ármin Szántó” névalak. Róth Aladár szintén szegedi paprikát forgal-mazott, exportált egykor éppúgy, mint Meisl Ignác és fiai. „Csak-is Szécsi-féle szegedi paprikával főzök!” – mutat rá a Szécsi-pap-rika csomagoláson látható sza-kács. S már itt is a közelmúlt, amikor a Szegedi Paprika Rt. még a Pick-csoport tagja volt. Föllel-hetők továbbá a kiállításon a ma is kapható paprikatermékek. Vé-gül pedig észrevesszük: a lépcső mellett, ahol felgyalogoltunk a múzeum második szintjére, al-sóvárosi napsugaras ház oromza-ta látható, mellette a paprikafü-zérekkel; Szeged legpaprikásabb helye mindig is Alsóváros volt. A napsugarakról csak remélni tud-juk, összefüggésben a szegedi paprikával: nem a lenyugvó, ha-nem a fölkelő Nap sugarait for-mázzák.

F. CS.

SZEGED
HÁZASSÁGOT KÖTÖTT
Ocskó Attila és Farkas Ildikó, Var-ga Sándor István és Sándorfi Judit, Hulmán László és Ördög-Czinkus Zsuzsanna, Csató József és Szabó Judit, Kalocsai Roland László és Börcsök Melinda, Tóth Virgil Zoltán és Horváth Mónika Klára, Kardos Gyula és Rácz Edit Klára, Keresztúri István Róbert és Imre Alexandra, Tombácz Attila és Raf-fai Erika, Havasi Zoltán és Lángi Mária, Tanács György és Ördög Erika, Bérdi Zsolt és Hevesi Brigi-ta Ágnes, Katona László István és Bodó Katalin Erzsébet.

SZÜLETETT
Bálint Krisztián Viktornak és Ju-hász-Nagy Krisztina Erzsébetnek Lili, Zuzarte Mariónak és Svicz Bernadett Magdolnának Loren-zo, Polestyuk Lászlónak és Lovai Csillának László és Antal, Abonyi Nándornak és Mihályfi Haj-nalkának Mátyás, Fekete Tamás-nak és Horváth Szilviának Frig-yes, Novák Tibornak és Tómpa Mária Anna, Dénes Attilá-nak és Hollós Editnek Attila Ba-lázs, Kalmár Tibornak és Csúcs Mária Ilonának Tamás, Zoltán Péter Andrásnak és Dene Gabri-ella Erzsébetnek Miklós, Szalma

Családi események a megyéből

Tamás Attilának és Szabó Móni-kának Tamás, Horváth Zoltán-nak és Kovács Andreának Márk, Boros Tibornak és Domokos Írisznek Bernad, Szirmai Marcell-nek és Szimon Edinának Mar-cell, Gavallér Istvánnak és Suti Ildikó Emmának Erika, Angyal Tamás Attilának és dr. Laczi Beá-ta Annának Fanni Zsófia, Oltvá-nyi Zsolt-nak és Róza Beatrix Mária-nak Lili, Urbán Gézának és Rutai Katalin Etelkának Krisz-tina, Fülöp Pálnak és Szanka Klárának Tamás, Laczi Mihály-nak és Gyenes Anita-nak Melin-da, dr. Bitay Miklósnak és Farkas Magdolnának Alexandra, Soós Mihály Zsolt-nak és Nagy Anikó-nak Szilvia, Diószegi István Györgynek és Király Anikónak Alex István nevű gyermeke.

MEGHALT
Csamangó Dezsőné Gábor Ró-za, Bunford Gyuláné Nagy Juli-anna, Kónya István, Mészáros Péterné Lippai Etelka, Lőrincz Mária Ilonának Tamás, Zoltán Péter Andrásnak és Dene Gabri-ella Erzsébetnek Miklós, Szalma

Erzsébet Terézia, Ladányi Antal-né Vida Rózsa Ilona, Silló József Imre, Almási Ferenc, Nagy An-tal, Gémes János, Varga Ferencné Baranyi Katalin, dr. Harsányi Géza András, Kertész-Farkas Jó-zsef Menyhért-né Csóti Ilona, Nagy Mihály, Bognár Józsefné Ács-Sánta Erzsébet, Mohács Pál, Gyüris Dezső Imre, Keresz-tényi László, Farkas Istvánné Sztanics Ilona Anna, Szirbik Dá-niel, Nagy Jánosné Gonda Erzsé-bet, Gyuris Gyula.

MAKÓ
SZÜLETETT
Burunkai Norbertnek és Biró Mónikának (Bajcsy-Zs.-ltp. C/4.) Bonifác, Gyöngyösi Károlynak és Barát Anna Mária-nak (Marosle-le, Rákóczi u. 6.) Tímea nevű gyermeke.

MEGHALT
Mészáros Mihályné Répa Julian-na, Ifj. Bodor Sándor, Szakál Fe-rencné Szemes Piroska, Szabó Imre, Rácz József, Sipos Józsefné Wolf Mária, Cseh Istvánné Bőr-csök Piroska, Kristó Lajos, Ta-

kács Sándorné Rutschmann Gabriella, Árva József Antal, Kulcsár Tiborné Csala Erzsébet, Jó József, Gera Imréné Jenei Juli-anna makói lakos.

SZENTES
HÁZASSÁGOT KÖTÖTT
Fodor János és Borbás Ildikó (Horváth M. u. 3.).

SZÜLETETT
Felföldi Róbertnek és Virág Klá-rának (Kéreg u. 9.) Zsombor Ró-bert, Fejes Károlynak és Lipóczi Brigittának (Tiszajenő, Vasút u. 123.) Károly István, Karácsony Zoltán Szilveszternek és Ger-mán Évának (Mindszent, Iskola u. 110.) Krisztofer, Veres Sándor-nak és Hlavács Mónikának (Fel-győ, Gyevi u. 1.) Viktor Csanád, Kristóf Mihály Zoltánnak és Tóth Éva Teréznek (Csanytelek, Petőfi u. 55.) András nevű gyer-meke.

MEGHALT
Nánási Pálné Fodor Valéria (Wes-selényi u. 117.), Schmidt Bálint (Cseuz Béla u. 9.), Mikecz István (Kisér u. 104.), Virág Lászlóné

Balla Eszter (Alkotmány u. 37/A), Bende József (Fábiánse-bestyén, Külső u. 58.), Nagy Miklós (Baks, Vásártér 2.), Ben-csik Elek-né Lengyel Mária (Sze-levény, Petőfi u. 3.), Donka Já-nosné Mencser Margit (Magyar-tér, Szentesi út 2.), Fekete Sán-dor (Csongrád, Árpád u. 3.).

VÁSÁRHELY
HÁZASSÁGOT KÖTÖTT
Seregély Szabina (Fáy u. 5.) és Égető Csaba Károly (Fáy u. 3.), Mészáros Zita Ibolya és Kiss Zoltán (Körte u. 4.), Héjja Andrea és Kérdő Ferenc Iván (Mártély, Köz-ségház u. 19.).

SZÜLETETT
Kis Lászlónak és Doktor Haj-nalkának (Ág u. 4.) Patrik Dá-vid, Hajdú Zsolt Vencelnek és Kiss Beátának (Mártély, Zrínyi u. 7.) Karina Vilma, Cseri Péter Lajosnak és Dobsa Krisztinának (Sarkantyú u. 21.) Liza, Kulcsár Csabának és Bodó Editnek (Mindszent, Elege u. 55.) Zsu-zsanna, Vajda Sebestyénnek és Bene Erzsébet Kingának (Tanya

2137.) Győző Adorján, Kerekes Zoltánnak és Trényi Tünde Di-ánának (Kohán Gy. u. 5/A) Zé-tény, Kardos Lajosnak és Majo-rós Gabriellának (Báthori u. 8.) Gergő, Szabó Gábor Sándornak és Schmidt Andrea Évának (Or-mos E. u. 6.) Anna Andrea, Dzurdzik Zoltánnak és Mol-nár-Farkas Mariannak (Mind-szent, Kápolna u. 6.) Anita, Gyovai Csabának és Ménesi Évának (Mindszent, Erzsébet királynő u. 12.) Ivett, Gémes Mihálynak és Bozó Angéla Zita-nak (Ormos E. u. 5.) Bendegúz Gábor, Ajtai Attilának és Borbás Tímea Rózsának (Ábrai K. u. 11.) Attila, Molnár Sándornak és Tasi Rozáliának (Révai u. 25.) Zsófi nevű gyermeke.

MEGHALT
Papp Józsefné Kenéz Mária (Er-zsébettelek, Barátság u. 2.), Gera Sándor Bálint (Rákóczi út 71/A), Fazekas Sándor (Zrínyi u. 81.), Kádár Antalné Imre Terézia (Rá-kóczi út 34.), Kovács Ferenc (Mindszent, Tisza u. 18.), Hege-dűs József Lajos (Balassa u. 16.), Aszalai Imréné Imre Mária (Pető F. u. 4.), Kis Mihályné Csende Rozália (Tómpa u. 18.), Zöld La-jos (Kovács I. u. 32.).